

Vinařský věstník

8

2023

Obsah:

Z domova	2
Ze zahraničí	4

jihomoravský kraj Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Z domova

Aktuální stav výsadby vinic v ČR v roce 2023

9. 8. 2023 – Tisková zpráva – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) informuje o aktuálních rozlohách nových výsadbách révy vinné v roce 2023. V letošním roce je zatím vysázeno 276 hektarů vinic, což ve srovnání se stejným obdobím loňského roku odpovídá poklesu rozlohy o 93 hektarů. Finální data k novým výsadbám vinic 2023 zveřejní ÚKZÚZ začátkem příštího roku.

Dle údajů ÚKZÚZ vyplývá, že je v letošním roce aktuálně vysázeno 276 hektarů (ha) vinic, které zahrnují výsadbu nových vinic (povolení pro novou výsadbu) a obnovu vinic (povolení pro opětovnou výsadbu).

Ve srovnání s předchozím rokem dochází k poklesu výsadby, kdy stejném období předchozího roku bylo vysázeno 369,37 ha vinic, což je o 93,37 ha více.

Bílé odrůdy stále patří k nejvíce vysazovaným. Odrůda Pálava je letos s rozlohou výsadby 43,04 ha opět nejvysazovanější, následuje odrůda Tramín červený (26,35 ha), Ryzlink rýnský (25,35 ha).

Začátkem srpna ÚKZÚZ eviduje menší zájem o výsadbu odrůdy Veltlínské zelené (5,17 ha) oproti roku 2022, kdy bylo vysázeno ve stejném období 22,4 ha.

Z modrých odrůd je stejně jako v posledních třech letech nejvíce vysazována odrůda Merlot (11,89 ha), následována odrůdou Rulandské modré (6,46 ha) a Frankovkou (5,56 ha).

Z PIWI odrůd se i nadále nejvíce sází odrůda Hibernal (9,82 ha).

Finální informace k výsadbě nových vinic v roce 2023 ÚKZÚZ zveřejní začátkem roku 2024.

IVANA KRŠKOVÁ, TISKOVÁ MLUVČÍ ÚKZÚZ

Jednotná žádost, žádosti AEKO a EZ – dodatečné důkazy v souvislosti s výsledky kontroly AMS

Stále probíhá vyhodnocování výsledků monitoringu Vašich pozemků. U ně-

kterých podmínek zaznamenáváme nesprávné přiřazení barev na semaforech. Z tohoto důvodu může ještě dojít v rámci vyhodnocování prvních výsledků ke změně barev na semaforech viditelných na Vašem Scoreboardu (elektronické nástěnce).

Dále bohužel dochází k chybám v zobrazování některých managementů v rámci AEKO. Jedná se převážně o chybné zobrazení rozhodného data či nepropsání managementů v rámci AEKO do Scoreboardu. Chyby by měly být odstraněny v nejbližším možném termínu.

V případě zobrazení červené barvy na semaforu neočekávejte žádost o splnění úkolu v aplikaci GTFoto. V takovém případě můžete reagovat podáním dodatečného důkazu.

Podání dodatečného důkazu lze podat prostřednictvím Portálu Farmáře: Nová podání – Jednotná žádost, žádosti AEKO a EZ – Dodatečné důkazy v souvislosti s výsledky kontroly AMS.

SZIF, 7. 8. 2023

Státní pozemkový úřad navýší pachtovné za zemědělskou půdu. Změna se dotkne také minimálně 13 000 stávajících smluv

Praha, 31. července 2023 – Státní pozemkový úřad bude počínaje dnem 1. 8. 2023 uzavírat v souladu s nově schváleným metodickým pokynem pachtovní smlouvy s koeficientem ve výši 5,8 % z průměrné ceny zemědělské půdy. Změny se dotknou i pachtýřů, kteří se Státním pozemkovým úřadem uzavřenou smlouvu již mají. Důvodem je především to, že dosavadní koeficient 2,2 % již neodpovídal aktuálním ekonomickým podmínkám v sektoru zemědělství.

Od roku 2014 stanovoval Státní pozemkový úřad ve svých pachtovních smlouvách pachtovné minimálně ve výši 2,2 % z ceny pozemků určené podle aktuálně platné vyhlášky Ministerstva

zemědělství č. 298/2014 Sb. V posledním desetiletí však tržní ceny zemědělských pozemků vykazují kontinuální a relativně výrazný růst. Navýšení koeficientu tak bylo nezbytným ekonomickým opatřením. O to víc v době, kdy nelze očekávat, že by se v nejbližších 2–3 letech tempo růstu znatelně snížilo.

„Jako řádný hospodář a největší správce státních zemědělských nemovitostí musel i Státní pozemkový úřad reagovat na fakt, že ceny zemědělských pozemků rostou, jen od roku 2015 činí nárůst v průměru o 13 %. Nově stanovená výše toto bere v potaz, a navíc zohledňuje predikci vývoje cen zemědělské půdy do roku 2027.“ upřesňuje Martin Vrba, ústřední ředitel Státního pozemkového úřadu.

Ve prospěch navýšení hovoří i samotný výklad zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Státní pozemkový úřad, jako každá organizační složka státu, si musí počínat tak, aby svým jednáním majetek nepoškozovala a neodůvodněně nesnižovala jeho rozsah, hodnotu anebo výnos z tohoto majetku. Propachtovávat jemu svěřený majetek hluboko pod běžné tržní pachtovné není možné.

I na základě těchto argumentů Státní pozemkový úřad k navýšení koeficientu, ze stávajících 2,2 % na 5,8 % z průměrné ceny zemědělské půdy, přistoupil. Výše nového koeficientu vychází z podrobné analýzy vypracované Ústavem zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) založené na podkladech o tržním pachtovném ze Zemědělské účetní datové sítě FADN. Dokument, který predikuje možný vývoj cen zemědělských pozemků a pachtovného pro období 2023–2027, zahrnoval tři možné způsoby kalkulace nové sazby: průměrný podíl pachtu za ČR, diferenciaci podílu pachtu podle zemědělských výrobních oblastí a diferenciaci podílu pachtu podle ANC regionů. S ohledem na administrativní náročnost byla zvolena první varianta. ▶

Státní pozemkový úřad zahájí navyšování pachtovného bez zbytečného odkladu. Veškeré pachtovní smlouvy uzavřené po 1. 8. 2023 budou obsahovat již zvýšenou sazbu. U pachtovních smluv, které SPÚ uzavřel před tímto datem, provede aktualizaci. Aktualizace se rovněž bude týkat nájemních smluv historicky uzavřených pro zemědělské účely. Provedení úpravy se dotkne minimálně 13 000 smluv.

Proces aktualizace proběhne ve dvou fázích. V první fázi budou prováděny aktualizace smluv s ročním pachtovným/nájemným nad 500 Kč, a to do 30. 9. 2024. Ve druhé fázi budou prováděny kontroly smluv s pachtovným/nájemným do 500 Kč a případné navýšení se bude realizovat v horizontu dvou následujících let po dokončení první fáze aktualizace. S navrhovaným zvýšením pachtovného/nájemného zemědělce osloví místně příslušná organizační jednotka Státního pozemkového úřadu vykonávající správu majetku státu.

Pozitivní dopad bude mít tato změna také do státního rozpočtu, kam by

Státní pozemkový úřad mohl odvést až o 200 mil. Kč navíc každý rok.

Harmonogram aktualizací může ovlivnit naplnění ustanovení § 1045 odst. 2 (resp. § 1050 odst. 2 při zohlednění ustanovení § 3067) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, v důsledku kterého, bude na SPÚ převedeno cca 95 000 zemědělských nemovitostí nedostatečně identifikovaných vlastníků od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Objem pozemků, s kterými bude Státní pozemkový úřad příslušný hospodařit, se tak výrazně navýší.

**LUCIE BUČKOVÁ, ZÁSTUPCE TISKOVÉ
MLUVČÍ SPÚ**

Petice: Chraňte dědictví venkova, potravinové zabezpečení a dodávky v EU

Venkovské oblasti Evropy přicházejí o své dědictví, tradiční odvětví, obyva-

telstvo a hodnoty, což ohrožuje potravinové zabezpečení a dodávky v celé EU. Abychom zachovali jedinečnost těchto regionů pro budoucí generace a zajistili trvání komunit produkujících potraviny v EU, potřebujeme aktualizovat závazek EU k podpoře regionálního dědictví, udržitelného růstu venkova a zvyšování životní úrovně.

Tato evropská občanská iniciativa vyzývá EU, aby modernizovala své závazky týkající se venkova a zohlednila přitom potřebu většího potravinového zabezpečení, dodávek zemědělských materiálů a ochrany venkovského způsobu života – jeho obyvatel a jejich hodnot a životy.

Sběr podpisů proběhne pomocí webové stránky v češtině: <https://eci.ec.europa.eu/026/public/#/screen/home>

Postup: zvolí se země, vypíše jméno, příjmení a číslo občanského průkazu. Sbíráni podpisů probíhá pouze přes uvedený odkaz, nikoli fyzickou formou. Za Česko má být do 1. října sesbíráno 14 805 podpisů.

ZDROJ: AK ČR/EU, 21. 8. 2023

Ze zahraničí

Zprávy z AREV

SZASEDÁNÍ ZEMĚDĚLSKÉHO VÝBORU EP DNE 19. ČERVENCE 2023

Aplikace prostorových dat a umělé inteligence v zemědělství

Evropský parlament uspořádal pracovní zasedání se zástupci Agentury Evropské unie pro vesmírný program (EUSPA) a Evropské komise (GŘ DEFIS). Agenturu EUSPA nelze zaměňovat s Evropskou kosmickou agenturou, která je mezivládní agenturou. Jejím cílem je maximalizovat využití kosmických dat.

EUSPA: Inovace ve vesmíru mohou významně přispět k rozvoji zemědělství. Nástroje, jako jsou Copernicus a Galileo, nabízejí zemědělcům řešení v široké škále opatření, která mají pomoci zemědělskému sektoru dosáhnout cílů Zelené dohody. Integrace vesmírných technologií přispívá a bude i nadále přispívat k rozvoji venkova a zároveň snižovat ekologickou stopu výroby potravin (omezení pesticidů, lepší využívání vody, lepší umístění plantáží atd.). Společnost Copernicus, přední světový poskytovatel družicových dat, poskytuje digitálnímu zemědělství významnou podporu. Jeho služby jsou bezplatné, což je významné, protože úroveň digitalizace zemědělství je stále nízká (agronomický software používá asi 10 % zemědělců a jen zlomek z nich využívá satelitní snímky). Systém Galileo je třikrát přesnější než GPS a je také skutečně úspěšný: téměř všechny nové traktory jsou vybaveny jeho polohovým systémem s vysokým rozlišením. Nabízí větší spolehlivost, rychlejší přístup k signálu a levnější přístup k základnímu rozlišení.

Konkrétní příklady kosmických aplikací v zemědělství:

- Evropská satelitní síť umožňuje přesné zemědělství, protože umožňuje přesné umístění strojů na polích, například pro kontrolu plvele.

- Monitorování cílů SZP: Orgány odpovědné za společnou zemědělskou politiku mohou využívat přesná družicová data k lepšímu monitorování a vyhodnocování přijímaných agroenvironmentálních opatření. Tímto způsobem je možné sledovat, co se děje v terénu a zda je dosahováno politických cílů SZP.
- Cílem programů Horizont Evropa a Cassini je stimulovat začínající podniky a inovativní společnosti k vývoji technologií, které najdou uplatnění v zemědělských podnicích. Například:
  - o COREGAL: pro lesní hospodářství a vývoj uhlíkových map;
  - o Scorpion: pro přesnou aplikaci ochranných přípravků s cílem zvýšit výnosy plodin a zlepšit účinnost ošetření, zejména ve vinicích;
  - o Green Patrol: pro vylepšení satelitních dat ve sklenicích.

Trendy na trhu: Kosmické technologie jsou již důležitou součástí každodenního života v evropském zemědělství, ale existuje velký potenciál jít ještě dál. V současné době je 97 % velkých a středních traktorů prodaných v EU vybaveno evropským systémem Galileo, stejně jako 69 % nových zemědělských strojů. To je významné číslo, které však může ještě růst, a to jak v EU, tak mimo ni, protože systém Galileo lze používat kdekoli na světě. V krátkodobém horizontu by se příjmy z údajů z pozorování Země mohly zdvojnásobit. Míru rozšíření kosmických technologií v zemědělském sektoru je však třeba ještě zlepšit.

Existují dvě hlavní skupiny uživatelů kosmických dat: mikrouživatelé a makrouživatelé.

- Makrouživatelé jsou tvůrci politik (např. při provádění SZP, kdy platební agentury zavádějí prostorová řešení), pro stanovení a provádění politik. Tyto údaje budou využívány stále častěji.

- Mikrouživatelé jsou zemědělské podniky, zemědělská sdružení atd. Data z vesmírných programů Galileo a Copernicus jsou zdarma.

Je třeba sblížit mikro a makro úroveň. Pokud jde o údaje, je zapotřebí kritické množství přispěvatelů a zemědělci mohou využít flexibility používání některých digitálních nástrojů namísto vyplňování zdoluhavých administrativních formulářů. Zemědělci se budou muset stát správci dat, to je součást rovnice. Všichni zemědělci mohou digitalizovat své farmy a pracovat s těmito informacemi, což je hnutí, které by mělo být podporováno. Přístup k datům je pro všechny zdarma. Je však rozdíl mezi daty a informacemi: proto probíhá velké úsilí o přeměnu obrovského množství satelitních snímků na přímo využitelné informace. V tomto ohledu jsou zásadní dvě partnerství:

- Partnerství s uživateli, aby bylo možné lépe porozumět jejich očekáváním a potřebám. Probíhají proto diskuse se zemědělskými sdruženími a výrobci strojů a prostřednictvím vytváření uživatelských platform.
- Společná normalizační práce se zákonodárci: díky evropským právním předpisům je od roku 2018 povinná implementace přijímače Galileo do automobilů, což vytváří příležitost pro přidanou službu/hodnotu.

Ochrana údajů: Satelitní navigační systémy nesledují uživatele, vysílají signály a zpracovává je přístroj uživatele. Neexistuje tedy žádná možnost sledování. Je v zájmu všech vytvořit důvěru prostřednictvím etických pravidel, aby se na shromažďování spolehlivých údajů mohlo podílet co nejvíce lidí.

Profesor Josse de Baerdemaeker (UCL Lovaň) představil svou studii o umělé inteligenci v zemědělsko-potravinářském odvětví, kterou si původně ▶

objednala STOA. Roste zájem o aplikace umělé inteligence pro získávání nebo využívání informací obsažených v souborech dat vyplývajících z monitorování produktů a procesů. V této studii je popsáno zjišťování a shromažďování dat za účelem zlepšení řízení a rozhodování v rostlinné a živočišné výrobě. Umělá inteligence bude ke svému fungování potřebovat data, která mohou pocházet z celého zemědělského hodnotového řetězce: genetiky, produkce, skladování, zpracování, marketingu a spotřebitele. V každé fázi je třeba učinit rozhodnutí (které odrůdy pěstovat, jak je uchovávat atd.): shromážděná data umožní využití nástrojů AI k usnadnění rozhodování. Příkladem aplikací v zemědělsko-potravinářském odvětví je autonomní produkce salátu ve sklenících, realizovaná v Nizozemsku, a inteligentní zavlažování. AI rovněž pomůže zlepšit kvalitu ovzduší, vody a půdy a chránit biologickou rozmanitost. Využití AI nevyžaduje nutně nákup drahých strojů, vhodným nástrojem může být i obyčejný chytrý telefon: zemědělec zůstává v centru procesu, AI je zde pouze proto, aby mu umožnila analyzovat data kolem něj. Využívání nástrojů umělé inteligence s sebou nese také řadu obtíží:

- Rizika pro soukromí.
- Přenos a zpoptatnění dat.
- Přístupnost dat.
- Zajištění možnosti uživatelům měnit poskytovatele služeb, aby se nestali jejich zajatci.
- Kvalita dat: chybná data znamenají chybné výsledky AI.
- Riziko a odpovědnost: budou poskytovatelé služeb informovat zemědělce o souvisejících rizicích?
- Jsou data z databází kvalitní? Existuje způsob hodnocení kvality dat a biomodulů?
- Školení zemědělců: musíme také zajistit, aby zemědělci v nejméně izolovaných a znevýhodněných regionech mohli být také vyškoleni v používání digitálních nástrojů.

Aby se předešlo případným sporům mezi zemědělcem a tvůrcem zařízení nebo softwaru s umělou inteligencí (např. nesprávná léčba aplikovaná na základě nesprávné diagnózy umělé inteligence), bylo by žádoucí uzákonit zákonnou dobu uchovávání údajů.

DG AGRI: Umělá inteligence je v zemědělství již přítomna, a to ve sklenících i na farmách. Veřejné orgány chtějí, aby tyto technologie byly dostupné

všem zemědělcům, a to i v odlehklých venkovských oblastech. Zákon o datech stanoví pravidla, kdo je vlastníkem dat: ačkoli zemědělci mohou data využívat, jejich vlastníkem je výrobce stroje. Evropská komise pracuje na vytvoření datových prostorů; jakéhosi tržiště, kde budou přístupná veřejná i soukromá data. Zákon o umělé inteligenci je průkopnický právní předpis, jehož cílem je využít potenciál umělé inteligence a řešit rizika, která představuje. Vývoj digitálních dvojčat s cílem vytvořit simulací model, na kterém bychom mohli testovat, co by se stalo za různých podmínek. Za to, co vyprodukuje, jsou v konečném důsledku odpovědní zemědělci, nikoliv vývojář nástroje umělé inteligence, který jim pomohl.

RADA PRO ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV 25. ČERVENCE 2023

Španělské předsednictví uvedlo potřebu revidovat směrnici o energetické účinnosti, která „stanoví ambiciózní cíl snížit spotřebu energie o 11,7 % do roku 2030“. Tento akt byl přijat s podporou většiny zemí. Polsko se však domnívá, že plán je příliš ambiciózní a nerealistický a že bude mít negativní dopad na členské státy.

Priority předsednictví:

1. Opětovná industrializace EU a zajištění otevřenosti a mezinárodní hospodářské soutěže,
2. Pokrok v ekologickém zemědělství,
3. Podpora sociální a hospodářské spravedlnosti,
4. Posílení jednoty EU.

Se zaměřením na odvětví zemědělství chce předsednictví:

1. Zaručit bezpečnost potravin v rámci otevřené strategické autonomie (udržitelné používání přípravků na ochranu rostlin a situace na trhu).
2. Posílit technologie v zemědělsko-potravinářském odvětví, a to i s pomocí NGT, a lépe se přizpůsobit změně klimatu a závislosti zdrojů na dovozu.
3. Zdůraznit a posílit SZP (revize pravidel pro dobré životní podmínky zvířat, kvalitu potravin a zeměpisná označení).
4. Zvyšování povědomí o venkovských oblastech (Pakt pro venkov, fórum na vysoké úrovni o budoucí politice pro venkovské oblasti).

Dánsko, Portugalsko, Polsko a Německo uvedly, že plně souhlasí s programem

předsednictvím, ale zdůraznily, že je důležité revidovat strategické plány SZP a F2F (Od zemědělce ke spotřebiteli), vytvořit kanály solidarity s Ukrajinou a zahrnout potravinovou bezpečnost do všech legislativních prací.

Potíže, kterým zemědělci čelí v důsledku války, sucha a vysokých cen vstupů (téma na žádost Rumunska)

Diskusi uvedlo Rumunsko, které vysvětlilo složitou situaci, jíž zemědělci v regionu v současné době čelí (extrémně vysoká inflace, povětrnostní podmínky a válka na Ukrajině). V důsledku těchto podmínek prodávají zemědělci své produkty za ceny nižší, než jsou výrobní náklady. Rumunsko navrhuje opatření, která mají zabránit bankrotu zemědělců, včetně využití výjimek. Celkově většina členských států žádost Rumunska podpořila (zejména Slovensko, Polsko a Maďarsko). Litva a Kypr uvedly, že výjimka umožní zemědělcům využívat půdu, která se v současné době neobdělává, což vytvoří velký potenciál pro budoucí sklizeň a pomůže snížit ceny a zajistit potravinovou bezpečnost. Německo se naopak postavilo proti návrhu Rumunska a poukázalo na to, že výjimky by vedly ke ztrátě biologické rozmanitosti a zhoršení podmínek životního prostředí. Francie sice zdůrazňuje potřebu flexibility a bezpečnosti produkce potravin v EU pro celosvětovou potravinovou bezpečnost, ale souhlasí s Německem, pokud jde o význam GAEC 8. Komisař Janus Wojciechowski odpověděl, že ačkoli všechny připomínky a žádosti budou zohledněny a prozkoumány, je ještě příliš brzy na to, aby bylo možné pochopit, zda nedávné sucho mělo dopad na rumunské výnosy. Upozornil také na to, že se trhy v celé EU stabilizují a že se zmírňuje růst cen, a připomněl, že v posledních měsících již byla poskytnuta konkrétní opatření, finanční prostředky a výjimky z GAEC; navíc je nyní situace jiná a výjimka z GAEC pro rok 2024 bude vyžadovat nový legislativní postup.

NOVÉ GENOMICKÉ TECHNIKY: KOMISE BUDE POKRAČOVAT V PŘÍPRAVĚ NAŘÍZENÍ O NGT

Evropská komise předložila návrh „Nařízení Evropského parlamentu a Rady o rostlinách získaných některými novými genomickými technikami a o potravinách a krmivech z nich vyrobených“. Tento návrh poskytuje dobrý základ pro stimulaci inovací a řešení výzev v oblasti zdraví, klimatu a život- ▶

ního prostředí. Tento návrh bude nyní posuzován v rámci spolurozhodování Evropského parlamentu a Rady. Výbor ComENVI i výbor ComAGRI se budou podílet na projednávání až do konce tohoto mandátu. Dokončení dohody a její projednání s Radou bude s největší pravděpodobností na příštím Parlamentu.

Evropská komise navrhla aktualizovat pravidla EU týkající se geneticky modifikovaných organismů (GMO), aby zohlednila přesnost nových technik úpravy genů. Podle návrhu se omezující pravidla EU pro GMO již nebudou vztahovat na rostliny upravené pomocí technik, jako je CRISPR, pokud jsou provedené úpravy srovnatelné s konvenčními metodami šlechtění. Návrh rozděluje tyto nové genomické techniky (NGT) do dvou kategorií. Kategorie I zahrnuje rostliny s maximálně 20 modifikacemi, které lze získat i konvenčním šlechtěním, ale které jsou vylepšeny a zpřesněny editací genů. Kategorie II zahrnuje rostliny s více než 20 modifikacemi a bude i nadále podléhat pravidlům pro GMO. Cílem návrhu je podpořit inovace a podpořit využívání NGT v zemědělství, aby se přispělo k cílům EU v oblasti udržitelného rozvoje. Na žádost evropských zástupců odvětví ekologického zemědělství by používání obou kategorií nadále podléhalo protokolu o GMO v odvětví ekologického zemědělství EU, což je ustanovení, které je stále předmětem diskusí mezi zemědělci v tomto odvětví. Existují také obavy ohledně možných omezení a dopadu na složitější genomy a druhy. Návrh bude nyní projednáván ke schválení v Evropském parlamentu a členských státech, přičemž některé země a instituce jej podporují, jiné jsou proti. Mezi odpůrci návrhu jsou ministři zemědělství Německa a Rakouska, kteří se obávají principu předběžné opatrnosti a možného zavedení biologických patentů prostřednictvím nových genetických technologií. Obávají se, že by to mohlo ohrozit jejich důležitá ekologická odvětví a svobodu volby spotřebitelů.

Evropská komise si dává na čas s patentovatelností geneticky modifikovaných rostlin. Nejnovější návrh Evropské komise týkající se nových genomických technik (NGT) se nezabývá otázkou patentovatelnosti rostlin získaných těmito metodami a odkládá jakékoli kroky v této věci až na rok 2026. Práva duševního vlastnictví k osivům a šlechtění jsou kontroverzní záležitostí a panují obavy, že patenty by mohly omezit přístup zemědělců k základním prvkům

jejich podnikání. Komise se však rozhodla, že se v návrhu NGT nebude otázkou práv duševního vlastnictví zabývat. Místo toho uvedla, že bude sledovat dopad patentů na trh a šlechtitelské inovace a v roce 2026 předloží svá zjištění, aby určila případná následná opatření. Zatímco někteří tuto iniciativu s cílem shromáždit více důkazů vítají, jiní se obávají, že mezery v nové deregulaci NGT by mohly vést k monopolizaci genetických zdrojů prostřednictvím patentů, což by mohlo ohrozit nezávislost zemědělců a drobných výrobců potravin.

Různé reakce na návrh na povolení genetického inženýrství. DRV – Německé sdružení Raiffeisen vítá návrh jako důležitý krok pro evropské zemědělství a cíle udržitelnosti. Podobně i Asociace evropských vinařských regionů (AREV) iniciativu podporuje a vidí v ní příležitost pro výzkum a malé podniky, lituje však, že ekologická produkce nemůže využívat NGT k větší udržitelnosti. Spolkové ministerstvo pro výživu a zemědělství (BMEL) se mezitím staví skepticky k patentové ochraně genetického inženýrství a zdůrazňuje, že je třeba řešit problémy a vyhnout se znevýhodnění středně velkých šlechtitelských podniků, a Ecovin návrh rozhodně odmítá a požaduje povinné označování geneticky modifikovaných organismů a „svobodu volby pro spotřebitele a výrobce“.

Nový zákon EU o NGT je sice v mnoha ohledech pozitivní, ale je kritizován za to, že vylučuje všechny nové genomické techniky (NGT) z ekologického zemědělství. Podle návrhu EK by totiž rostliny získané pomocí NGT kategorie 1 byly pro neekologické farmy považovány za konvenční plodiny, ale pro ekologické farmy by byly označeny jako geneticky modifikované (GM) plodiny, přestože pro toto rozlišování neexistuje žádný vědecký základ. Podle výzkumných pracovníků by to omezilo inovace v ekologickém šlechtění, což by bránilo jeho potenciálu rozšiřovat se a dosahovat cílů v oblasti životního prostředí a udržitelnosti.

Může editace genů změnit vnímání genetického inženýrství, potravin a zemědělství veřejností? Průzkumy ukazují, že tomu tak již je. Pětiletá analýza mediálního obsahu o zemědělských biotechnologiích ukazuje, že technologie úpravy genů získávaly ve společenských i tradičních médiích trvale vyšší příznivé hodnocení než geneticky modifikované organismy (GMO). Nálada v sociálních médiích vůči genovým úpravám je ob-

zvláště pozitivní, v mnoha měsíčních hodnotách se v průběhu pětiletého období blížila 100 % příznivosti. To naznačuje, že veřejné vnímání editace genů je stále příznivější a přijatelnější, což je povzbudivé z hlediska jejího potenciálního přínosu pro potravinovou bezpečnost a environmentální udržitelnost na celém světě. V poslední době se však objevují určité náznaky trvalého klesajícího trendu příznivých názorů, což může být důvodem pro budoucí pozornost. Celkově studie naznačuje, že editace genů má potenciál pozitivně změnit vnímání genetického inženýrství, potravin a zemědělství ze strany veřejnosti.

Giganti genetického inženýrství: je Čína připravena stát se lídrem? Čína se chce stát světovým lídrem v oblasti genetického inženýrství, a to navzdory skandálům z minulosti. V poslední době země investovala do genové terapie a editace genů více než 3,3 miliardy dolarů, přičemž do roku 2025 se předpokládá investice ve výši téměř 17,89 miliardy dolarů. Čínští výzkumníci aktivně využívají CRISPR pro různé aplikace, včetně medicíny, zemědělství a úpravy genomu zvířat. Jedním z hlavních důvodů, proč tak země činí, je boj proti nedostatku potravin. Přetrvávají však obavy z nedostatků v regulaci, zejména v soukromém sektoru. Čínské ministerstvo pro vědu a technologie navrhuje nový návrh pokynů pro dodatečné etické posouzení.

Nové genomické techniky by mohly pomoci snížit používání pesticidů nebo chránit před celiakií. Dvě nové zprávy Společného výzkumného střediska EU (JRC) se zabývají případovými studii potenciálních přínosů využití technik genové editace NGT k vývoji plodin bezpečných pro celiakii nebo odolných vůči chorobám, což by mohlo vést ke snížení používání pesticidů. Zprávy JRC podporují posouzení dopadu navrhovaných právních předpisů Komise na rostliny vypěstované pomocí některých nových genomických technik. První zpráva zkoumá socioekonomický dopad genově upravené pšenice s nízkým obsahem lepku a bezpečné pro celiaky, která by mohla mít zdravotní a ekonomický přínos pro osoby s nesnášenlivostí lepku. Druhá zpráva se zaměřuje na plodiny odolné vůči chorobám, které byly vyvinuty pomocí cisgenese, jako jsou jablka a brambory, což by mohlo snížit používání pesticidů a přinést zemědělcům ekonomické výhody a zároveň podpořit udržitelnost životního prostředí. ▶

Dne 9. července 2023 byla podepsána dohoda o volném obchodu, která je nyní v rukou Evropského parlamentu ke schválení. Tato dohoda není bez rizika pro evropské zemědělství, zejména pro odvětví živočišné výroby. Nový Zéland je 53. obchodním partnerem EU a EU je 13. obchodním partnerem Nového Zélandu. Dohoda, která byla vyjednána, je poměrně pozitivní a mohla by být příležitostí pro evropské zemědělce. Zohledňuje citlivé body a hodnotí přínosy, ale i rizika, která z ní pro zemědělce a chovatele vyplývají. Budeme usilovat o zrušení cel na vývoz evropského vepřového masa a šumivých a tichých vín. Zpravodajka M. Šojdrová vítá ochranu zeměpisných označení evropských vín a dalších lihovin. Trvá na tom, že kvóty a cla by měla kontrolovat Evropská komise a že kvóty pro zemědělské produkty by měly být sezónní. Komise by měla zvážit kumulativní účinky různých současných a budoucích dohod o volném obchodu. V neposlední řadě by uvítala výměnu osvědčených postupů mezi EU a Novým Zélandem, zejména nových zemědělských technik. EK zorganizuje výměnu zkušeností mezi EU a Novým Zélandem o osvědčených postupech, jak navrhla zpravodajka, a bude se zabývat všemi formami udržitelnosti v zemědělství.

AREV/AYNARD/28. 7. 2023/JS

Ze zasedání pracovní skupiny „Vino“ při C/C dne 4. května 2023

Reforma zeměpisných označení – host pan Onofre, vedoucí oddělení (AGRI F.3)

Pan J. Onofre, vedoucí oddělení Agri F.3, odpovědný za propagaci a kvalitu, se ujal slova, aby obhájil původní návrh Komise: Pokud jde o EUIPO (Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví), vyjádřil překvapení nad velkým odporem, který tento bod vyvolal ve vinařském sektoru, a uvedl, že nechápe, jak mohl návrh na větší zapojení úřadu do rozhodování o zeměpisném označení vyvolat „nepokoje“. Zdůraznil, že Komise bude na jednáních dialogu hájit svůj původní postoj k tomuto bodu. Dále pan Onofre zdůraznil, jak účinné a užitečné by bylo sloučit všechny kategorie zeměpisných označení (potraviny, víno, aromatizovaná vína, lihoviny) do jednoho textu.

Členové pracovní skupiny se ujali slova, aby reagovali na body vznesené vedoucím oddělení: Kolegové souhlasili se zapojením EUIPO, pokud by se jednalo

pouze o podporu, nikoli však, pokud by mělo nahradit úlohu GŘ AGRI. Byly vyjádřeny obavy ohledně „zrušení role“ GŘ AGRI a tendence delegovat pravomoci, které ve skutečnosti spadají do kompetence GŘ AGRI, na jiná GŘ nebo jiné orgány.

Situace na trhu vínem – host pan Poinelli, vedoucí oddělení (AGRI E.2)

Pokud jde o situaci na trhu, Itálie vykázala v prvním čtvrtletí roku 2023 pokles objemu prodeje (-6 %), přestože hodnota prodeje se oproti stejnému období loňského roku zvýšila o 2 %. Nákup tichých vín se snížil celkem o 7,3 %, z toho nákup vín s CHZO a CHOP o 9,2 % (-10,5 % u červených vín). Pokles spotřeby nejvíce postihl červená vína. Vývoz se snížil o 4,3 %. Vstupní náklady byly stále velmi vysoké. Zásoby byly o tři miliony hektolitrů vyšší než v předchozím roce; tento trend zvyšování zásob je stabilně pozorován od roku 2020. Zvláště znepokojivé byly zásoby červeného vína. Podobná situace byla pozorována v Německu, kde došlo k prudkému poklesu spotřeby (-20 %), zejména v důsledku růstu cen a inflace u potravin. Zásoby byly rovněž vysoké. S podobnými problémy se potýkala také Francie, která zaznamenala pokles spotřeby (-6 %). Červené víno utrpělo 8% poklesem hodnoty prodeje. Snížila se i spotřeba biovína (-9 % v objemu, -7 % v hodnotě). Kolegové z hlavních producentů členských států zdůraznili význam podpůrných opatření, jako je destilace a flexibilita při správě rozpočtu a provádění národních programů.

Podpůrná opatření pro odvětví – host pan Poinelli, vedoucí oddělení (AGRI E.2)

Na otázku ohledně situace na trhu pan Poinelli odpověděl, že zvýšení výrobních nákladů se dotklo všech zemědělských odvětví, nejen odvětví vína, a že krize v tomto odvětví (červené víno) se dotkla pouze jednoho segmentu trhu (vzhledem k tomu, že bílá vína a šumivá vína jsou stabilní) a některých regionů pouze některých členských států. Vedoucí oddělení vysvětlil, že pro plánování možných podpůrných opatření jsou zapotřebí podrobné údaje o podmínkách v daném regionu a segmentu trhu. Současně by byla nutná i strukturální opatření. Zdůraznil, že není možné povolit destilaci každé dva roky.

Nealkoholické nápoje/nápoje s nízkým obsahem alkoholu: Představení studie a diskuse – hosté: paní Imperio, pan Poinelli, Komise (AGRI E.2)

Paní Imperio shrnula výsledky studie zadané Komisí o trhu s nealkoholickými nápoji a nápoji s nízkým obsahem alkoholu a o možném rozsahu právních předpisů. Členové uvítali závěry studie a potenciální tržní příležitosti, které by tento nový trend spotřeby mohl otevřít pro nové segmenty trhu. Byly vzneseny otázky týkající se právního rámce a vyjádřeny obavy z možné změny stávající legislativy týkající se vína. Bylo však poskytnuto ujištění, že legislativa pro víno nebude dotčena.

Zdravotní varování na etiketách

Sekretariát informoval o tom, co bylo na toto téma projednáno v pracovní skupině pro lihoviny. Kolegové z pracovní skupiny „Lihoviny“ navrhli následující: Pouze dobrovolné označování, nikoliv povinné; pouze digitální řešení; žádné piktogramy; sdělení v textové podobě výhradně online; vyloučení malých a středních podniků. Členové pracovní skupiny „Vino“ to zpochybnili následujícími argumenty: Dobrovolná opatření by ohrozila jednotu vnitřního trhu; piktogramy by byly přijatelné, protože v některých členských státech jsou již běžnou praxí a Komise by nepřijala extrémní stanoviska; vyloučení malých a středních podniků by znamenalo, že by byla vyloučena velká část výroby alkoholu v EU, a znamenalo by, že alkohol vyráběný malými a středními podniky má jiný dopad na lidské zdraví než alkohol vyráběný velkými podniky.

COPA-COGECA/28. 7. 2023/JS

Evropská komise zveřejnila dodatečnou studii o dopadu implementace pravidel pro udržitelné používání pesticidů (SUR) na potravinové zabezpečení

K předložení doplňkové studie vyzvala Evropskou komisi Rada EU během českého předsednictví. Podle Evropské komise bude v časovém rámci cílů SUR pro redukci pesticidů k dispozici dostatek nástrojů, aby bylo dosaženo požadovaného snížení používání chemických pesticidů a rizik, aniž by to mělo nepřijatelné důsledky na potravinové zabezpečení nebo dostupnost potravin. Případné nesplnění cílů v oblasti reduk-

ce pesticidů bude mít naopak podle Komise dlouhodobé a potenciálně nevratné dopady na potravinové zabezpečení EU v budoucnosti. Evropská komise uvádí, že členské státy už dosáhly významného pokroku při plnění těchto cílů – používání přípravků na ochranu rostlin a rizika s nimi spojená se snížila o 33 % ve srovnání s obdobím 2015–2017, u nejnebezpečnějších pesticidů došlo k poklesu o 21 %. Komise přesto uvádí, že je ale potřeba vykonat více práce v oblasti redukce pesticidů. Komise v doplňkové studii uznává riziko zvýšené administrativní zátěže, nabízí ale řešení na snížení nákladů pro malé a střední podniky. Komise studii oficiálně představila Radě během zasedání Rady ministrů zemědělství dne 25/07/2023. Podle ministrů doplňkové informace Komise stále postrádají jasné kvantitativní údaje o kritických prvcích jako je dopad snížení pesticidů či posouzení dopadů pro jednotlivé státy. Ministři rovněž obecně odmítli povinné cíle redukce pesticidů na vnitrostátní úrovni, které jsou podle nich nerealistické. Podpořili větší flexibilitu pro členské státy a vyjádřili obavy z příliš přísné definice citlivých oblastí. Ministři například z Francie, Portugalska, Itálie a Kypru zpochybnili také závěry Komise, že některé zemědělské plodiny, například réva vinná, rajčata nebo chmel, nepatří mezi plodiny nezbytné pro potravinové zabezpečení. Podle ministrů mají tyto plodiny značný hospodářský a kulturní význam ve struktuře venkovských i horských oblastí. Ministři dále upozornili na nedostatek nechemických alternativ pesticidů. Debaty budou pokračovat během celého španělského předsednictví, uzavřeny by mohly být až za předsednictví Belgie v první polovině roku 2024.

FOODNET.CZ, 1. 8. 2023

Upřesnění povinnosti označování vína

V pozměňovacím nařízení zveřejnila EU na začátku srpna některá upřesnění k povinnosti označování, která vstoupí v platnost 8. prosince 2023. Patří mezi ně definice pro chystaný seznam složek a také již nepovinná fólie na agrafě šumivého vína. V seznamu složek se má mimo jiné používat termín „sířičitany“ pro přidanou síru a také termín „hrozný“ pro hroznový mošt. U vín stáčených v atmosféře CO₂ postačí formulace „Baleno v ochranné atmosféře“ nebo „Stáčení může probíhat

v ochranné atmosféře“, pokud v době tisku etikety ještě není známo, zda bude při lahvování použit CO₂.

Pro šumivá vína již neplatí požadavek na kapsle, agrafa a zátka ve tvaru hříbku již nemusí být zabaleny do fólie. Od toho lze upustit „z provozních důvodů, jako je úspora nákladů, zamezení vzniku odpadu nebo zlepšení marketingu, za předpokladu, že nedojde k ohrožení bezpečnosti výrobku v důsledku neúmyslného otevření nebo manipulace se zadržujícím zařízením“. Kromě toho by v případě šumivého vína stačil v seznamu složek místo přesného složení výraz „expediční likér“ a „tirážní likér“.

DER WINZER/22. 8. 2023/JS

FAO: EU by neměla riskovat snížení produkce potravin kvůli ekologii

Ředitel zemědělsko-potravinářské ekonomické divize agentury OSN pro výživu a zemědělství (FAO) David Laborde v uplynulém týdnu uvedl, že riskovat produktivitu evropského zemědělství kvůli cílům udržitelného zemědělství a potravinového systému může způsobit celosvětové napětí, protože ostatní země nebudou schopny nahradit sníženou produkci Evropské Unie. Laborde patří mezi autory zprávy o stavu potravinového zabezpečení a výživy ve světě v roce 2023, kterou v červenci zveřejnila FAO společně se Světovou zdravotnickou organizací (WHO), Mezinárodním fondem pro zemědělský rozvoj (IFAD), Světovým potravinovým programem (WFP) a Dětským fondem OSN (UNICEF). Podle Labordeho musí Evropa najít rovnováhu mezi svými globálními a regionálními kroky a závazky a domácím programem udržitelného rozvoje. Ekologizace evropského zemědělství je podle Labordeho důležitá, neznamená to ale, že by Evropská Unie měla obětovat i produktivitu evropského zemědělství. Laborde uvedl, že by Unie měla hledat způsob, jak dosáhnout udržitelné intenzifikace produkce, aby si EU udržela vedoucí postavení na světové scéně v oblasti potravin a výživy.

WWW.FOODNET.CZ, 15. 8. 2023

Krátké zprávy z PK ČR

Evropská komise schválila dne 31/07/2023 italské schéma státní podpo-

ry ve výši 30 milionů EUR na podporu zemědělství, lesnictví, rybolovu a akvakultury v souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině. Podpora bude spočívat v omezené výši podpory ve formě záruk za úvěry, a to až do výše 250.000 EUR na příjemce působícího v zemědělské prvovýrobě, 300.000 EUR na příjemce působícího v odvětví rybolovu a 2 miliony EUR na příjemce v ostatních odvětvích.

Evropská komise schválila dne 02/08/2023 irské schéma státní podpory ve výši 308 milionů EUR na podporu investic do zalesňování. Cílem režimu je podpořit rozšiřování irského národního lesního majetku na veřejné i soukromé půdě, aby se dosáhlo trvalých přínosů pro klima, biodiverzitu, produkci dřeva, hospodářský rozvoj, zaměstnanost a kvalitu života. Podpora je poskytována formou přímých grantů, které pokryjí až 100 % způsobilých nákladů.

Evropská komise schválila dne 03/08/2023 francouzské schéma státní podpory ve výši 60 milionů EUR na podporu ekologických zemědělců v souvislosti s ruskou válkou na Ukrajině. Režim byl schválen v rámci dočasného krizového a přechodného rámce pro státní podporu, který Komise přijala dne 9. března 2023 s cílem podpořit podpůrná opatření v odvětvích, která jsou klíčová pro urychlení ekologické transformace a snížení závislosti na pohonných hmotách. Podpora bude poskytována ve formě přímých grantů.

Evropská komise schválila dne 04/08/2023 další polské schéma státní podpory na pomoc podnikům v souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině ve výši 176 milionů EUR. Podpora, která bude mít podobu subvencí úrokových sazeb z úvěrů, bude k dispozici podnikům působícím v oblasti obchodu nebo nákupu obilovin, obchodu s osivem zemědělských rostlin nebo nákupu či zmrazení měkkého ovoce. Opatření bude dostupné malým a středním podnikům. Dostupné zde.

WWW.FOODNET.CZ, 15. 8. 2023

Francouzský ministr: Vinařství není vedlejší záležitostí

Pět měsíců poté, co jste poprvé oznámil mimořádnou podporu vinařství: Obchodní situace se dále zhoršila, v supermarketech, v exportu, u biovín, u červených vín... Myslíte si, že další destilace a klučení jsou nevyhnutelné? ▶

Ministr: „Především se chystáme realizovat vše podle plánu. Na začátku krize v Bordeaux jsme se zavázali k destilaci a klučení, ale uvědomili jsme si, že v jiných oblastech francouzského vinařství existuje rovněž řada potíží. Cílem je snížit zásoby, aby se ceny mohly stabilizovat. Cílem je zabránit sestupné spirále v oboru v souvislosti s klesající spotřebou, zejména červených vín. Ve střednědobém a dlouhodobém horizontu se pracuje na přizpůsobení výroby poptávce. Pokud jde o program klučení v Gironde, počet předběžných žádostí mírně zůstává za předpokladem (plán 9 500 ha, podané žádosti na 9 251 ha) a potřebou, kterou někteří odhadují až na 30 000 ha v obtížích. Na opuštěné vinice připravujeme opatření, která by mohla být donucovací, aby se jejich majitelé přiměli k vykloučení, aby se tak zabránilo šíření flavescence dorée.“

Jaký je váš postoj k SUR a k označování vína v Irsku? „Považuji postoj Komise k pěstování révy vinné ve studii dopadů (kterou si vyžádala Francie a několik dalších zemí) za nepřijatelný. Tvrdit, že ztráta výnosů je přijatelná, protože jde v podstatě o vedlejší odvětví, není postoj Francie. Není to vedlejší, je to jako říkat, že můžeme akceptovat pokles leteckého průmyslu, protože jsme spíše vývozcem než čistým spotřebitelem. Vinařství není vedlejší součástí evropské zemědělské strategie. Je to strategie vlivu, moci a zahraničního obchodu. Nemyslím si, že ostatní země, jako je Španělsko, Itálie nebo Portugalsko, zaujmají jiný postoj: Komise musí v těchto otázkách naslouchat rozumu. To však neznamená, že bychom neměli pokračovat v hledání způsobů, jak omezit používání přípravků na ochranu rostlin. Musíme přemýšlet o alternativách a investovat do nich. Co se týče Irsku, jsme stále v jednání. Pokud otevřeme dveře systému označování, kde si každý dělá, co chce, vzdalujeme se logice evropské integrace. Nemůžeme mít jednostranná opatření vůči sobě navzájem, jinak už nejsme na stejném trhu.“

A co spotřební daň? „Pokud jde o otázku spotřebních daní, jedná se o meziresortní a parlamentní debatu. Musíme být opatrní, abychom dosáhli rovnováhy.“ Jaký je váš postoj ke změnám spotřební daně z vína? Ministr zdravotnictví se odvolává na zprávu, která navrhuje zvýšení daní a zavedení minimální ceny alkoholu. „Jakmile zavedete daň, musíte se podívat, jaký dopad může mít na odvětví. V současné době

jsou všechny signály, které dostáváme, známkami křehkosti. To se chystám zdůraznit zejména svým kolegům ve vládě.“ A co sucho? „Co se týče sucha na vinicích, jsou postiženy oblasti Pyrénées-Orientales, Aude a část Hérault. Jinde se k dnešnímu dni naštěstí nepotýkáme se suchem, jaké jsme zažili v loňském roce. Ve střednědobém až dlouhodobém horizontu musíme vytvořit odolnější modely, zavést strategie zavlažování a zjistit, jaké změny jsou nutné ve specifikacích (AOC). Potíž je v tom, že běžíme za změnou klimatu, která se zrychluje. Mojí strategií je požádat Evropskou komisi, aby změnila nařízení a rámec pro státní podporu a umožnila členským státům ji více využívat.“

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/2. 8. 2023/JS

Itálie uvolnila krizovou destilaci

Itálie představila na konferenci regionů 26. července 2023 návrh zákona o provádění krizové destilace v souladu s nařízením EU z 22. června 2023. Nebyly však na ní uvolněny žádné finanční prostředky, ani nebyly využity zdroje společné organizace trhu vínem. V textu zákona se hovoří o „opatřeních, která jdou na náklady výrobců a regionálních správ“, jak uvádí odborný časopis *Tre Bicchieri*. Regiony musí opatření zaplatit z peněz, které získaly z národního podpůrného programu. Jednou z podmínek pro zavedení krizové destilace je, že žadatel musel již v září loňského roku zvýšené zásoby zapsat do evidence výroby.

Záludným bodem je velmi krátký časový rámec. Aby mohl výrobce o toto opatření požádat, musel do 10. srpna předložit smlouvu platební agentuře, která zároveň vede registr produkce vína. Již do 28. července 2023 však musel regionu nahlásit druh a barvu (červené nebo růžové) vína, které bude destilovat. Itálie má opět zpoždění, vzhledem k tomu, že francouzský plán na destilaci vstoupil v platnost již v únoru a před měsícem přijalo opatření také Španělsko.

WEINWIRTSCHAFT/31. 7. 2023/JS

Italské vinařství zklamali politici

Krátce před začátkem sklizně shrnuly oborové asociace *Assoenologi*, *Ismea* a *Unione Italiana Vini (UIV)* současnou

situaci v Itálii. Jak uvádí, Itálie se potýká s vysokými zásobami vína a stále řadící peronosporou (plísňí révy). Mezitím se šíří také padlí révy. Před oficiální prognózou sklizně, kterou uvedená trojice svazů zveřejní 12. září 2023, se již očekává snížená sklizeň v důsledku napadení chorobami. Prozatím však svazy pouze oznamují, že bude nižší než průměrných 50 mil. hektolitrů. Kromě akutních problémů italského vinařství se zemí vleče strukturální problém nadprodukce, který houbové choroby jen stěží vyřeší.

Prezident *UIV* *Lamberto Frescobaldi* důrazně vyzývá politiky k rozhodnější reakci. „Choroby nemohou napravit slabinu systému. Pokud letos, zdůrazňuji pokud, budeme mít produkci nižší než obvyklých 50 milionů hektolitrů, bude to způsobeno chorobami, které postihují stejně dobré i méně dobré vinice. Problém nadprodukce by měli tvůrci politiky v odvětví řešit rozhodněji. Podle našeho názoru je dnes 50 milionů hektolitrů pro přední vinařskou zemi anachronismus. Abychom kompenzovali vývoj, který nám na konci července pravděpodobně přinese nejvyšší zásoby ve sklepích za posledních 10 let, potřebujeme silnější omezení nabídky. Musí být založeno na rozumných cenách certifikovaného/baleného vína, přísnějších pravidlech pro snižování zatížení a rozdělení pěstitelských oblastí na základě jejich skutečné vhodnosti pro révu.“

Prezident *UIV* se dále rozčiluje, že země si nemůže dovolit vyrábět generická vína, zatímco ani 40 % z jedné třetiny vín s *CHOP/CHZO* není lahováno. Svě si zaslouží i podpora prodeje. Složitost systému vyžaduje radikální rozhodnutí i v oblasti propagace, a to posílením opatření k vyhodnocování skutečné účinnosti aktivit prováděných v zahraničí.

WEINWIRTSCHAFT/26. 7. 2023

Kastilie-La Mancha se vzdává krizové destilace

Ministr zemědělství regionální vlády *Kastilie-La Mancha* *Julián Martínez Lizán* 4. srpna oznámil, že se region „na 99 %“ neuchýlí k čerpání prostředků na krizovou destilaci EU. Objem uskladněného vína ve výši 11 milionů hektolitrů je normální, tvrdí ministr. Očekává dobrou kvalitu sklizně hroznů a žádné problémy s odbytem vína. Prognóza letošní sklizně v regionu ▶

Kastilie-La Mancha je mírně nižší než loňská. V závislosti na zdroji se odhaduje 19 až 21 milionů hektolitrů, zatímco loňská sklizeň přinesla 22,8 milionu hektolitrů.

Mezitím se region Rioja rozhodl pro krizovou destilaci. Příslušné regionální vlády La Rioja a Baskicka přijaly příslušná usnesení. Na krizové opatření je v La Rioja k dispozici 15 milionů eur a v Baskicku 8 milionů eur.

WEINWIRTSCHAFT/18. 8. 2023/JS

Změna německého strategického plánu SZP

Německo plánuje realizovat změny národních strategických plánů Společné zemědělské politiky s cílem zvýšit atraktivitu eko-schémat a více podpořit jejich využívání mezi zemědělci. Vzhledem k tomu, že se do eko-schémat v Německu zapojilo mnohem méně zemědělců, než se původně očekávalo, dohodly se spolkové země po konzultaci se spolkovou vládou na konci července 2023 na společném stanovisku k tomu, jak by měla být eko-schémat pro rok 2024 změněna. Posílena by měla být flexibilita, zvýšeny by měly být odměny zemědělcům, kteří se eko-schémat rozhodnou využívat (až na 130 %), zjednodušena by měla být pravidla podmíněnosti. Podpory určené pro zachování postupů agrolesnického hospodaření by se mohly navýšit nejvýznamněji, a to z 60 EUR na 200 EUR na hektar.

WWW.FOODNET.CZ, 15. 8. 2023

Požadavky Německého svazu vinařů (DWV) na novou SZP vzhledem k vinařství

„Záměry týkající se ekologických systémů byly dobré – ale nebyly vytvořeny pro lidi a s lidmi, které je mají provádět,“ tak shrnuje Klaus Schneider, prezident DWV, hodnocení ekologických systémů (ekoSchémat) německých spolkových zemí z poloviny května. „Vidíme, že dotace nebyly v loňském roce ve vinařství prakticky vůbec využity. Není to způsobeno ochotou odvětví tyto dávky poskytovat, ale zjevně koncepcí, která se míjí s odbornou praxí. Bohužel musíme konstatovat, že ani změny ekologických předpisů

plánované pro rok 2024 neznamenají pro vinařství žádné zlepšení. Specifikace nejsou ani proveditelné, ani méně byrokratické, jak nám bylo slibováno. Předpokládám proto, že ani v roce 2024 nebudou prostředky ve vinařství vyčerpány, a tím bude smysl a účel ekologických předpisů zmařen.“ Například pro kvetoucí pásy je přihlášeno pouze 73 ha, zatímco zde bylo plánováno 9 283 ha! To je jasný signál, že ekologické vyhlášky v jejich současné podobě lze v praxi jen stěží realizovat.

„Aby se zvýšila atraktivita ekologických režimů, DWV již v počáteční fázi požadoval, aby u ekologických režimů byly pokryty alespoň náklady producentů. Ve vinařství není možné zcela upustit od ochrany rostlin. Zachování biologické rozmanitosti i dosažení dohodnutých ekologických ambicí je možné pouze s pomocí rozpočtových prostředků SZP – zejména s ohledem na návrhy nařízení EU o obnově přírody a také o udržitelném používání přípravků na ochranu rostlin. Poskytované částky musí být vyšší“, říká Christian Schwörer, generální tajemník DWV. Svaz dále požaduje, aby byla zavedena nová ekologická regulace na podporu jednoletých kvetoucích ploch s úplným zřeknutím se přípravků na ochranu rostlin. Protože úplné zřeknutí se přípravků na ochranu rostlin není v rámci trvale udržitelného obdělávání vinic možné, měly by se k realizaci nových ekologických předpisů využít období mezi vykloučením a pozdější opětovnou výsadbou. Výše finančních prostředků musí alespoň kompenzovat náklady na pronájem a osetí zelení. Kvetoucí plocha má smysl a umožňuje využít prodloužené povolení výsadbových na šest let. DWV požaduje, aby byly jeho konkrétní návrhy zohledněny ještě v návrhu změn strategického plánu na rok 2024. „Odvětví je ochotno přispívat společnosti, ale musí být schopno ekonomicky provozovat své podniky a živit rodiny,“ shrnuje požadavek Schneider.

Ze sedmi zemědělských ekologických regulací jsou pro vinařství relevantní pouze dvě: kvetoucí pásy a vzdání se přípravků na ochranu rostlin. V oblasti zakládání kvetoucích ploch zatím nedochází k žádným změnám – i v roce 2024 má platit prémie 150 eur na hektar. Naopak prémie za nepoužívání přípravků na ochranu rostlin byla zvýšena ze 130 na 150 eur na hektar.

DDW/18. 8. 2023/JS

Svaz vinařů Německa požaduje DPH v restauracích ve výši 7 %

Německý svaz vinařů (DWV) vede kampaň za zachování končícího snížení DPH z 19 na 7 % a požaduje pokračování krizové podpory restaurací. Požaduje to v několika dopisech různým politickým představitelům. Vinaři a restauratéri jsou dlouholetí a důvěryhodní partneři, kteří se vzájemně podporují, dal najevo prezident DWV Klaus Schneider v několika dopisech adresovaných různým spolkovým ministrům a spolkovému kancléři. Zdůraznil v nich, že existují i vinaři, kteří pracují na částečný úvazek jako restauratéri a jsou v současné ekonomicky náročné době odkázáni na úlevy. DWV ve svých dopisech zejména zdůrazňuje, že daňové úlevy v současné době znamenají, že skutečné zvýšení nákladů v důsledku zdražení energií a inflace se nemusí přenášet na spotřebitele. To by již nebylo možné, pokud by se nyní daně zvýšily. To by mohlo mít dopad i na odbyt vinařů v tomto odvětví. Gastronomie je důležitým odbytovým trhem pro vinaře, zejména pro kvalitní a dražší vína.

Zákon o daňových úlevách kvůli pandemii z 19. června 2020 snížil od 1. července 2020 na omezenou dobu do 30. června 2021 DPH pro restaurační a stravovací služby, s výjimkou dodávek nápojů ze základní sazby (19 %) na 7 %. Druhý zákon o daňových úlevách (29. června 2020) snížil základní sazbu daně na 16 % a sníženou sazbu na 5 % obecně od 1. července 2020 do 31. prosince 2020. Zvláštní sedmi-procentní sazba pro restaurace byla prodloužena dvakrát, nejprve do konce roku 2022 a poté do konce roku 2023. Před 1. červencem 2020 byly sazby DPH pro stravování rozděleny do dvou částí: Pro dodání jídla bez obsluhy („prodej mimo domov“) činila 7 %, s obsluhou 19 %. Pokud byly například k dispozici pouze barové stoly nebo se jídlo podávalo na papírových talířích, platilo se pouze 7 %, pokud bylo k dispozici sezení nebo se používalo (opakovaně použitelné) porcelánové nádobí, 19 procent. Na rozdíl od potravin podléhají nápoje v pohostinství – ať už s alkoholem, nebo bez něj – téměř bez výjimky základní sazbě daně.

DDW/7. 8. 2023/JS

Francouzský poslanec usiluje o povinné označování použitých kvasinek na etiketách vín

Zatímco Evropská komise a Parlament pracují na zjednodušení povinného označování složení a výživových hodnot vín na úrovni EU, jeden francouzský poslanec – Richard Ramos ze středopravicové strany MoDem – předložil návrh zákona, který by označování ještě více zkomplikoval. Jeho cílem je zavést povinnost jasně uvádět na etiketě, že byly přidány exogenní kvasinky. Důvodem jeho návrhu je, že spotřebitelé neznají složení vína a časté přidávání kvasinek. Chce proto, aby spotřebitelé věděli, jaké produkty jsou v alkoholických nápojích, které si vybírají. Poslanec a jeho asistenti i přes naše žádosti odmítli poskytnout další podrobnosti o této iniciativě. Vinařští odborníci byli však sdílnější a níže jsou jejich reakce.

Patricie Taillandierová, mikrobioložka a výzkumnice z Laboratoře chemického inženýrství v Toulouse: Návrh je naprosto absurdní. Nechápu, jak je spotřebitel klamán – všechny kvasinky jsou v hroznech původní, ať už byly selektovány, nebo ne. Nehledě na to, že přidávání selektovaných kvasinek je velmi rozšířená praxe. Přesně to samé se dělá například u chleba, jogurtů a piva. Proč se zaměřovat konkrétně na víno? Její názor sdílí i Didier Fages, předseda francouzské enologické organizace: Jsem naprosto ohromen tímto návrhem, který se shoduje s nově vymyšlenými předpisy o označování v rámci Evropské unie. Kvasinky nejsou přídatné látky. Byly zákonem definovány jako pomocné látky při výrobě vína, a to z toho důvodu, že se již nevyskytují v konečném produktu. Proto jsou vyňaty z jakýchkoli údajů na etiketách. Názor Fageše nesdílí organizace výrobců vína přírodní metodou, která ve své chartě závazků podporuje používání původních kvasinek. Gilles Azzoni, vinař z Ardèche a zástupce tajemníka sdružení, se proto domnívá, že návrh má smysl a je nezbytný. „Uvedení původu kvasinek může spotřebiteli poskytnout například údaje o stylu vína a použitých technikách. Nevím však, jak to pomůže běžnému spotřebiteli, který si vybírá vína na základě mnoha jiných indicií.“

VITISPHERE/26. 7. 2023/JS

Padne finský alkoholový monopol?

Z programu současné finské vlády vyplývá, že země chce požádat EU o status země vyrábějící víno. Finský svaz vinařů „Viininkasvattajat ry“ předložil v tomto smyslu návrh ministerstvu zemědělství a lesnictví v srpnu 2022. Vláda plánuje v budoucnu povolit prodej vín do 8 % obj. v běžných supermarketech, čímž by se obešel státní alkoholový monopol Alko. V současné době se to týká pouze ovocných vín do 5,5 % obj. alkoholu. V úvahu připadá i rozšíření na vína do 13 % obj. To by de facto znamenalo další zmírnění skandinávských alkoholových monopolů poté, co byl švédský trh již otevřen zásilkovému obchodu.

Pozadí snah stát se vinařskou zemí spočívá v tom, že Finsko bylo při vstupu do EU v roce 1995 postaveno před volbu definovat se jako arktická zemědělská země podle evropského práva a získat odpovídající dotace EU. Tehdejší vláda se údajně obávala, že by jí tento status byl odepřen, pokud by současně požádala o zařazení mezi vinařské země. Bez této klasifikace však Finsko nemůže svá vína označovat jako „víno“. Místo toho lze používat označení „lehký alkoholický nápoj z kvašených hroznů“. Protože však dotace pro arktické zemědělství již nejsou závislé na Bruselu, situace se změnila. Podle zprávy Evropské parlamentní výzkumné služby z července 2023 jsou Finsko a Lotyšsko jedinými zeměmi EU, kde není vůbec povolena komerční produkce vína v žádném regionu.

Očekává se pomalý rozjezd výroby vína, pokud EU žádost schválí. Pravděpodobně by trvalo zhruba deset let, než by se na trhu objevila první finská jakostní vína. Klimatické změny výrazně prodloužily vegetační období. Kromě toho byly vyšlechtěny a testovány nové odrůdy révy vinné, které jsou odolnější vůči houbovým chorobám a chladným zimám. Testuje se také pěstování ve sklenících a fóliových tunelech. Zatím pouze jeden vinař prodává svá vína z hroznů odrůdy Rondo prostřednictvím státního monopolisty Alko – aniž by použil slovo „víno“. Sousední Švédsko má od roku 1999 status vinařské země a nyní má celkovou plochu vinic přibližně 250 hektarů – a brzy může mít chráněné zeměpisné označení.

WEINWIRTSCHAFT/15. 8. 2023/JS

Albánie je 50. členem OIV

Mezinárodní organizace pro révu a víno (OIV) prostřednictvím svých sociálních médií oznámila, že Albánie se stala 50. členským státem, bude oficiálně přijata na letošním Valném shromáždění. OIV tak má historicky nejvíce členských států. Albánie má více než 11 000 hektarů vinic a podle statistik OIV je 41. producentem a 55. spotřebitelem vína na světě. Velká část vypěstovaných hroznů se však prodává jako stolní hrozny nebo rozinky nebo se zpracovává na národní pálenku „Raki rrushi“.

Albánie se může pochlubit vinařskou historií, která sahá až do starověku. Rozmanité mikroklimatické podmínky země vytvářejí terroir, který dává vzniknout jedinečným místním odrůdám, jež jsou stále populárnější a staly se silnou stránkou albánských vinařů. Albánská vinařská tradice pravděpodobně sahá přinejmenším do etrusko-illyrského období, a tedy daleko před římskou koloniální érou. V zemi se pěstuje řada autochtonních odrůd révy vinné. Většina vína se vyrábí a konzumuje v převážně katolických regionech země, ale muslimové z řádu bektaši mohou víno konzumovat a vyrábět také.

OIV/17. 8. 2023/JS

Neznámá část Toskánska

Monte... co? Montecucco je jedním z méně známých toskánských DOC, které je ve stínu špičkových apelací. Montecucco je součástí Maremmy, ale zajímavější a určující je severní soused regionu: Montalcino. Přímé srovnání s Brunellem samozřejmě není na místě, ale vína z Montecucca ovlivněná odrůdou Sangiovese mají velkou přitažlivost díky poměru ceny a kvality. Většina vín se prodává za cenu nižší než 20 eur. V okolí Monte Amiata na jihovýchodě jsou půdy sopečného původu, na severu převažují podloží bohatá na vápenec.

V roce 1998 bylo oblasti přiznáno DOC a od roku 2011 existuje dokonce DOCG Montecucco Sangiovese. Zatímco v DOC Rosso je obsah Sangiovese nejméně 60 %, v DOCG se zvyšuje na nejméně 90 %. V DOCG jsou maximální povolené výnosy hroznů 7 t/ha, což znamená objem vína menší než 50 hl/ha. DOC Bianco, Vermentino, Rosato, Vin Santo a Vin Santo Occhio di Pernice tvoří jen malou ▶

část Montecucca, které ovládá především Sangiovese. Velmi vysoký je také podíl ekologického vinohradnictví, které se zde provozuje na více než 70 % z 800 hektarů. Důležitější než bílé a sladké DOC jsou v Montecuccu kategorie Riserva. Zatímco Rosso DOC se může začít prodávat od září následujícího roku, Riserva se může začít prodávat až o 14 měsíců později a musí být nejméně 12 měsíců skladováno v dřevěných sudech a následně 6 měsíců v lahvi. Sangiovese DOCG musí rovněž zrát nejméně 12 měsíců v dřevěných sudech, Sangiovese Riserva dokonce 24 měsíců plus 6 měsíců v láhvi.

WEINWIRTSCHAFT /28. 7. 2023/JS

Zelená pro nové viniční tratě v Montepulcianu

Italské ministerstvo zemědělství schválilo žádost konsorcia o zavedení ochrany vín z viničních tratí s názvem „Pieve“ a přijalo k tomu příslušné předpisy. Úřední procedura trvala déle, než se očekávalo, proto se nová typologie neobjeví podle plánu na začátku roku 2024 s ročníkem 2020, ale až s ročníkem 2021 od 1. ledna 2025. Konsorcium vypracovalo určení lokalit během pandemie v roce 2020, jsou milníkem pro vznik apelace. Bylo vymezeno dvanáct „Pievi“ (singulár: Pieve), historických viničních tratí, které se v úřední italské jazyce nazývají UGA „Unità Geografiche Aggiuntive“ (dodatečné zeměpisné jednotky). Důležitější než nové tratě je „toskanizace“ nejvyšší kategorie vína – Nobile: namísto minimálního 70% obsahu Sangiovese jako u ostatních dvou vín zde musí být 85 %. Kromě toho jsou ve směsi povoleny pouze autochtonní toskánské odrůdy jako Mammolo, Ciliegliolo, Canaiolo a Colorino, zatímco v případě VINO Nobile bez označení tratě a Rosso di Montepulciano jsou povoleny i mezinárodní odrůdy. Kromě toho musí hrozny pocházet z vlastních vinic výrobce vína starých nejméně 15 let.

Slovo „Pieve“ bylo zvoleno z historických důvodů, protože území Montepulciana bylo rozděleno na Pievi již v pozdně římské a longobardské době. V roce 1980 se Nobile di Montepulciano stalo první apelací v Itálii, která byla certifikována jako DOCG, tedy DOC „Garantita“.

WEINWIRTSCHAFT/8. 8. 2023/JS

Nejnižší sklizeň hroznů v Austrálii od roku 2000

Australští vinaři hovoří o nejmenší sklizni za posledních 23 let. Společnost Wine Australia uvádí odhadovanou sklizeň hroznů v roce 2023 ve výši 1,32 milionu tun, což je přibližně o čtvrtinu méně, než je desetiletý průměr. Bylo vyrobeno o 325 milionů litrů vína méně, než je dlouhodobý průměr. Za nízkou úrodu v Austrálii může La Niña, povětrnostní jev, který přináší do středního a východního tropického Pacifiku chladné podmínky s vysokými srážkami a četnými nepříznivými povětrnostními jevy. Po celou sezónu bylo ve vinařských oblastech země příliš chladno a příliš vlhko. Bouřky způsobily, že vinaři neměli přístup ke svým vinicím a choroby se rychle rozšířily. V roce 2023 země zaznamenala nejchladnější rok od roku 2012 a nevlhčí od roku 2011, což vedlo k nízkým výnosům, vysokému tlaku chorob a pozdnímu dozrávání. Sklizeň v Austrálii probíhá v únoru a La Niña přinesla obzvláště špatné počasí v období dozrávání v prosinci a lednu. Tento meteorologický jev se objevuje přibližně jednou za tři až pět let a způsobuje silnější pasáty a výrazně nižší teploty vody ve středním a východním tropickém Pacifiku. Výsledkem jsou mimo jiné silné srážky, bouře a tajfuny na pobřeží Austrálie a sucho a horko v Jižní Americe.

Kromě katastrofálního počasí se australští vinaři těžce potýkají také s inflací. Mnoho prostředků pro výrobu vína se dovozí, hrozny a víno se stále musí chladit, ceny energií prudce stoupají, a prudce vzrostly také náklady na dopravu na obrovské vzdálenosti v zemi. Kromě toho je v zemi vysoká inflace, a tím i problémy s financováním investic.

DER WINZER/24. 7. 2023/JS

Ve Francii se očekává průměrná sklizeň hroznů

Francouzské ministerstvo zemědělství ve své první prognóze sklizně na rok 2023 očekává objem mezi 44–47 milionů hektolitrů vína. To by odpovídalo průměru posledních pěti let nebo by jej mohlo mírně překročit. V loňském roce se vyrobilo celkem 45,8 milionu hektolitrů.

V Bordelais a na jihozápadě země byla réva v důsledku dešťů extrémně napade-

na peronosporou, v Languedocu a Roussillonu zase přetrvává rozsáhlé sucho. V ostatních vinařských regionech se však celková situace jeví pozitivně. Období kvetení zde probíhalo za příznivých klimatických podmínek a srážky, zejména na začátku léta, udržovaly půdu dobře vlhkou. V Champagne téměř nebyly vinice zasaženy mrazem ani krupobitím. Vegetace je o 2–3 dny dřívě, než je průměr posledních deseti let. Hrozny jsou z velké části zdravé, takže lze očekávat nadprůměrný výsledek sklizně. Také Burgundsko doufá ve výnosy nad průměrem posledních pěti let, totéž platí pro Beaujolais. V Alsasku se očekává větší objem než v roce 2022, rozšířilo se zde ale padlí révy. V Savojsku se i přes silný tlak houbových chorob a lokální poškození krupobitím očekává větší objem sklizně, než je průměr posledních pěti let, a také v Juře se lze pravděpodobně připravit na větší sklizeň. Hrozny jsou většinou zdravé. V údolí Loiry je tlak peronospor vysoký. Zejména v centru to vedlo ke ztrátám v kombinaci s jarními mrazy a krupobitím. Celkově by však po dvou hubených sklizňových letech měla být produkce stále nad pětiletým průměrem.

Ve vinařském regionu Roussillon byl 2. srpna 2023 dán signál k zahájení sklizně hroznů. Extrémní sucho provázelo celé vegetační období v Roussillonu, což částečně vedlo k velkému poškození révy a vedlo k očekávání nižší úrody. Během 12 měsíců spadlo méně než 200 milimetrů srážek.

WEINWIRTSCHAFT/10. 8. 2023/JS

Itálie: Nízká sklizeň, méně destilace, téměř žádná podpora

Počasí se po klimatických extrémech ze začátku srpna stabilizovalo. Vzhledem k hrozbě nižší úrody se regiony Apulie, Abruzzo a Kampánie rozhodly upustit od krizové destilace. Pouze na Sicílii a v menší míře v Piemontu se toto opatření uplatňuje. Ostrá kritika se snáší na vládu, která vyčlenila „směšnou částku“ v celkové výši jednoho milionu eur na obrovské škody způsobené napadením peronosporou. Confagricoltura, největší italské sdružení zemědělských podniků, očekává pokles o 20 až 50 % téměř v celé Itálii. Sdružení zemědělců Coldiretti se již pouští do konkrétních prognóz a uvádí očekávaný objem sklizně 43 milionů hektolitrů. To by zname-

nalo ztrátu 14 % ve srovnání s 50 miliony hektolitrů ročníku 2022.

Mezi několik málo regionů, které očekávají přinejmenším stabilní, ne-li mírně vyšší sklizeň, patří Benátsko. V oblasti Valpolicella dojde k mírnému poklesu o zhruba 4 %. Mezi několik málo apelací, které očekávají zvýšení výnosů, patří Franciacorta (+10–20 %). Také v Piemontu jsou vyhlídky spíše pozitivní. Škody způsobilo především pozdní krupobití, ale jen na velmi omezených plochách. Pro Barolo se rýsuje kvalitativně i kvantitativně dobrý ročník. V Toskánsku se odhady jednotlivých oblastí značně rozcházejí. Brunello di Montalcino očekává malý pokles o 5 %, Chianti Classico by mělo ztratit 10 až 15 %, Bolgheri 20 %. V Abruzzu přírodní síly a plíseň révy zpusťily region do té míry, že bylo zničeno 30 % hroznů. V Marche je situace sotva lepší, pokles činí 20 až 25 %. Zvláště těžce byla zasažena odrůda Verdicchio di Matelica DOC, kde v červnu nepřetržitě přšelo 21 dní. Největší ztráty utrpěla Sicílie v důsledku obzvláště silných dešťů v jinak mnohem sušším období. Ty způsobily napadení chorobami, které je na Sicílii velmi vzácné. Sklizeň proto také začala o týden později a očekává se, že bude o 35 % nižší než v roce 2022.

WEINWIRTSCHAFT/10. 8. 2023/JS

Rakousko: Pozdní začátek zrání hroznů s rychlým postupem

Údaje HBLA a BA Klosterneuburg z 34. kalendářního týdne ukazují průběh dozrávání hroznů, kdy cukernatost byla ještě v polovině srpna velmi nízká, v současné době však rychle stoupá. Údaje o dozrávání hroznů v Dolním Rakousku a Burgenlandu v 33. kalendářním týdnu byly stále zřetelně nižší než v minulých letech. V průběhu horkých dnů však hodnoty cukru rychle dohnaly a ve 34. Týdnu dosahují v průměru 12,9 °KMW (13,2 °NM) – stejně jako v roce 2021. Na rozdíl od roku 2021 jsou však letos již hodnoty kyselin nižší. Průměrná hodnota kyseliny jablečné na zkoumaných lokalitách činí pouze 5,4 g/l – v roce 2021 byla v tomto období a při stejných hodnotách cukru 7,7 g/l. To je do jisté míry patrné i z naměřených hodnot pH. Také letošní hodnoty asimilovatelného dusíku jsou velmi podobné hodnotám z roku 2021 – ve 34. kalendářním týdnu dosahovaly v průměru 219 mg/l.

Tyto údaje pravidelně zdarma jednou týdně zveřejňují dva státní ústavy – HBLA a BA pro vinohradnictví a ovocnictví Klosterneuburg a Spolkový ústav (BA) pro vinařství Eisenstadt.

DER WINZER/23. 8. 2023/JS

Ochlazení trhu s burgundským vínem

Ceny burgundských vín poprvé po delší době klesly. Podle nejnovějších údajů londýnské burzy s vínem Liv-ex zaznamenal „Burgundský index 150“, který zahrnuje především vína Grand Cru a je považován za důležitý ukazatel vývoje trhu, v první polovině roku 2023 pokles hodnoty o 8,3 %. Některá vína uvedená v indexu ztratila na hodnotě dokonce více než 20 %. V Burgundsku došlo k prudkému poklesu, zatímco Lafite zůstává stabilní. Zdůrazněny byly zejména poklesy u Domaine de la Romanée-Conti a Rousseau. Zřejmě se jedná o dlouho očekávanou korekci. Trh s tisícem nejobchodovanějších špičkových vín zaznamenal ve druhém čtvrtletí roku 2023 pokles o 6,8 %. Nicméně v porovnání s obecným vývojem v posledních pěti letech zaznamenal burgundské víno nárůst o téměř 68 procent a zaznamenal tak výrazné zvýšení hodnoty. Lix-ex „Burgundsko 150“ by se mohl brzy zotavit.

Navzdory současným poklesům obecný trend naznačuje, že ceny vín od renomovaných burgundských výrobců budou dlouhodobě nadále růst. Vysoká celosvětová poptávka podporuje tuto pokračující dynamiku a přispívá k tomu, že vína nebudou v delším časovém horizontu dostupná za výrazně nižší ceny.

WEINWIRTSCHAFT/27. 7. 2023/JS

Champagne obnovuje vzdělávací program

Svaz vinařů Champagne (CIVC) aktualizoval svůj školicí program pro obchodníky vínem, restauratéry a zájemce z řad koncových zákazníků. Kromě revize čtyřicetistránkové školicí brožury je cílem poskytnout ucelený vhled do statistik, ochrany značky a strategie udržitelnosti. Doplnují je poznámky pro degustaci. Klíčové údaje jsou k dispozici ke stažení na internetu, zatímco brožuru si lze zdarma vyzvednout v kanceláři. Jako al-

ternativa ke stávajícímu online vzdělávacímu programu „Champagne MOOC“ bude představena online hra v německém jazyce „Příběh šampaňského“. Příběh se točí kolem Julie, která se vrací na vinici svých rodičů poté, co jí zavolala Caroline, enoložka a rodinná přítelkyně, a chce se svou sestrou vytvořit cuvée na počest jejich rodičů. Interakce v této hře mají prohloubit znalosti uživatelů. Hru lze po registraci stáhnout na této adrese: <https://www.achampagnestory.fr/login>

WEINWIRTSCHAFT/9. 8. 2023/JS

Podporovaná kampaň pro německé obchodníky s vínem z Itálie

Italská obchodní agentura (ITA) vyhlásila propagační týdny kampaně „moje italské víno“ pro německé specializované obchodníky. Partneři mohou žádat o dotace na spolupráci. „Velké týdny Itálie“ se budou konat po celém Německu od 14. 10. do 8. 11. 2023. Aby mohli účastníci využít dotace, musí v uvedeném období uskutečnit propagaci v délce nejméně dvou týdnů. Za snížené ceny musí být propagováno nejméně pět italských vín z nejméně tří pěstitelských oblastí.

Účastníci propagačních týdnů obdrží dotaci na spolupráci ve výši 1 000 eur. Nejkreativnější propagační akce mají šanci získat zvláštní ceny ve výši 500 až 1 500 eur. Kromě toho mohou účastníci využít mediální podporu v tisku, online a sociálních médiích v celkové hodnotě přes 40 000 eur. Kromě práce s tiskem budou poskytnuty reklamní materiály v podobě malých stojanů a digitálních motivů. Dále se v listopadu uskuteční roadshow pro odborné návštěvníky i spotřebitele v Hamburku (6. 11.), Berlíně (7. 11.) a Mnichově (8. 11.), které se zúčastní přibližně 50 vinařství. Akce pro obě cílové skupiny doplní vinařské semináře. Zájemci se mohou registrovat prostřednictvím webových stránek kampaně www.meinWeinItalien.de.

WEINWIRTSCHAFT/9. 8. 2023/JS

Stárne v USA populace konzumentů vína?

Navzdory bankrotu Silicon Valley Bank a převzetí novým majitelem, zůstává výroční zpráva o americkém trhu s vínem od zasvěceného odborníka Roba ▶

McMillana podrobnou a důležitou analýzou trhu. Ve zprávě „State of the US Wine Industry 2023“, která vyšla na začátku roku, je analyzováno dění na trhu v roce 2022 a jako obvykle jsou na základě různých průzkumů a studií vypracovány prognózy do budoucna. Důležité zjištění: vinařské odvětví se bude nadále zmenšovat, spotřeba vína bude nadále klesat.

Prémiový segment zažil v roce 2022 pozitivní rok. I když tato kategorie nerostla tak silně jako v předchozích letech, přesto dosáhla průměrného nárůstu hodnoty o 9,7 % za rok. Příslušná klientela prémiových vín, má dostatečné úspory a dopady ekonomické situace téměř nepocítuje. Celkový trh se nicméně objemově zmenšil a pravděpodobně se bude zmenšovat i dále. Spotřebitelé s věkovým mediánem 66 let jsou největším segmentem populace – ne však tím nejperspektivnějším. Na dotaz položený spotřebitelů různých věkových skupin (od 21 let), jaký alkoholický nápoj by si vzali na večírek, 49 % osob starších 65 let uvedlo víno, mezi osobami ve věku 35–64 let to bylo pouze 28–29 % a mezi osobami ve věku 21–34 let pouze 15 %. V další otázce byli spotřebitelé dotázáni, jaký alkoholický nápoj by si objednali k jídlu v restauraci s dobrou kuchyní za předpokladu, že by cena a kvalita byly stejné. I zde vyšlo nejlépe víno u starších respondentů, ale rozdíl oproti mladším respondentům nebyl tak velký. Zpráva dochází k závěru, že mladší spotřebitelé mohou být vínu otevřenější, pokud není problémem cena. Mladší Američané totiž platí za láhev vína více než starší. Studie objednávek vína zjistila, že zákazníci narození před rokem 1945 objednávali nejvíce – ale platili nejvyšší cenu za láhev. Naopak nejvyšší ceny za láhev zaplatili v průměru lidé ve věku 21 až 41 let.

Prodeji vína podle zprávy neprospívá ani rostoucí „neo-prohibice“, která se projevuje kampaněmi jako „suchý leden“ a „střízlivé září“ a vede k nárůstu počtu abstinentů. Jako další problémy jsou uváděny přetrvávající vysoké náklady výrobců, nedostatek pracovních sil a klimatické změny. McMillan také kritizuje nedostatečnou spolupráci v rámci odvětví. Prognózy pro rok 2023 však alespoň předpokládají, že navzdory klesajícím objemům se hodnota prodaného vína zvýší o 4 %, v prémiovém segmentu dokonce o 6 procent. Kvůli vyšším nákladům však klesnou marže výrobců. Zároveň však bude pokračovat

prémiizace a objem vín obchodovaných pod 15 dolarů za láhev bude nadále klesat. V restauračních zařízeních budou podle prognózy stále častěji nabízeny jiné (vysoce kvalitní) alternativy k vínu.

WEINWIRTSCHAFT/17. 8. 2023/JS

Changyu je nejsilnější vinařskou značkou

Finanční společnost Brand Finance každoročně hodnotí značky z různých odvětví a zemí a sestavila žebříček 15 nejlepších vinařských značek. Již třetí rok po sobě se značka Moët & Chandon, která je součástí skupiny LVMH, podařilo udržet si prvenství v hodnotě, a to i přes desetiprocentní pokles hodnoty, která je udávána ve výši 1,27 miliardy USD (cca 1,15 miliardy eur). Překvapivým vzestupem je značka Changyu, která se vyvíhla ze čtvrtého na druhé místo s hodnotou přibližně 1,2 miliardy amerických dolarů (cca 1,09 miliardy eur) a nárůstem o cca 33 %. Americká značka „Chandon“ těsně unikla druhému místu s rozdílem pouhých čtyř procent hodnoty. Changyu si však udržel pozici nejsilnější vinařské značky, zatímco Moët & Chandon klesl na třetí místo. Penfolds si zajistil druhou pozici jako nejvíce rostoucí značka v segmentu tichého a šumivého vína s nárůstem o 48 % na 659 milionů amerických dolarů (cca 600 milionů eur). Síla značky byla na jedné straně určena na základě různých klíčových údajů, jako jsou investice do marketingu. Na druhé straně bylo použito externí hodnocení: Celkem bylo v rámci průzkumu dotazováno více než 100 000 účastníků z 38 zemí z 31 odvětví.

V sektoru tichého a šumivého vína si z hlediska růstu hodnoty značky vedla lépe tichá vína. Šampaňské vyšší třídy utrpělo ztráty. Obtížné pěstitelské podmínky, snížená dostupnost a zvýšení cen vedly některé spotřebitele k tomu, že jako alternativu přešli na levnější šumivá vína. U těch, kteří jsou méně postiženi obtížnou finanční situací, to může být způsobeno tím, že nechtějí působit vychloubačně tím, že utrácejí za luxusní produkty, zatímco jiní bojují s rostoucími životními náklady. Changyu, nejstarší čínský výrobce s objemem výroby 100 milionů lahví vína a 50 milionů lahví brandy, se stal lídrem na asijském trhu. V roce 2015 do ní v rámci společného podniku vstoupil rakouský vinař a podnikatel Lenz Maria Moser. Dnes

jsou vína na bázi Cabernetu Sauvignon distribuována ve více než 40 zemích.

WEINWIRTSCHAFT/2. 8. 2023/JS

Changyu-Moser: Z Rakouska do Číny

Když čínský diplomat a obchodní magnát Zhang Bishi založil v roce 1892 první vinařství v zemi, zavedl evropskou révu a uvedl na trh první vína, nedalo se předpokládat, že vinařství v Říši středu získá takový význam, jaký má dnes. Podporoval ho Rakušan August Wilhelm Reichsfreiherr von Babo, ředitel vinařské školy v Klosterneuburgu. V té době položil základy dnešní společnosti „Changyu“, která je s osmi vinařstvími v Číně největším a nejstarším výrobcem vína v zemi. Podle údajů OIV je dnes Čína s přibližně 785 000 hektary vinnic na třetím místě mezi světovými vinařskými zeměmi – co se týče produkce vína, je s pouze 4,2 milionu hektolitřů až na 12. místě. Před pandemií koronaviru byl však objem produkce výrazně vyšší.

V roce 2015 vstoupila do Changyu rakouská společnost Lenz Maria Moser s cílem umístit „Chateau Changyu Moser XV“ jako vedoucí čínské zámecké vinařství na mezinárodním trhu. Moser pochází z páté generace známé vinařské rodiny Moserů a vystudoval ekonomii a enologii v Klosterneuburgu. Svou kariéru zahájil v rodinném podniku, než byl v roce 1997 přijat společností Robert Mondavi na pozici „General Manager Europe“. Od roku 2005 pracoval pro německou dovozní společnost a díky této práci se seznámil s viny Changyu. Vinařská oblast Ningxia na Žluté řece se nachází v autonomní provincii muslimské menšiny Hui, nedaleko pouště Gobi. V roce 2003 byla Ningxia první oficiálně uznanou vinařskou oblastí v Číně. Region má v průměru 3 000 hodin slunečního svitu ročně a kontinentální podnebí zajišťuje velké amplitudy mezi dnem a nocí. Hrozny pro řadu „Helan Mountain Range“ rostou v nadmořské výšce až 1 100 metrů na úpatí masivu Helan-Šan, na hranici mezi Ning-sia a Vnitřním Mongolskem. Právě zde se z Cabernetu Sauvignon, hlavní odrůdy v Číně, vyrábí Blanc de noir.

WEINWIRTSCHAFT/2. 8. 2023/JS

V budoucnu místo skla hliník, PET a papír?

Skandinávské země vedou v přechodu na víno v alternativních obalech, ▶

zatímco německy mluvící země zaostávají. Mezinárodní průzkum vrhá světlo na přijímání různých typů obalů i na problémy spojené s jejich zaváděním. Ve zprávách ProWein Business Report z minulých let dotazovaní odborníci z oboru velkou většinou požadovali, aby se výroba vína stala udržitelnější a snížily se emise oxidu uhličitého. Největší podíl na emisní stopě vína (přibližně 40 %) má skleněná láhev a přeprava lahvového vína. Změny v této oblasti proto přinášejí největší kroky směrem k větší udržitelnosti ve vinařství. Podle výzkumu z listopadu 2022 více než každý druhý obchodník vínem očekává, že bag-in-box (BiB) najde přijetí - toto balení je v některých zemích zavedeno pro víno již několik let. Se značným odstupem následují hliníkové plechovky (každý pátý obchodník), papírové lahve, PET lahve a sudy. Pro regionální prodej považují odborníci v některých případech za vhodné také lehké skleněné lahve a systémy pro opakované použití. Na straně výrobců vypadá situace jinak: Přibližně 60 % dotázaných výrobců vína uvedlo, že v příštích dvou letech neplánují přechod na alternativní obaly.

Mezi inovativní státy patří skandinávské země, Velká Británie a Kanada. V těchto zemích 75 až 100 % dotázaných maloobchodníků uvádí, že jsou ochotni zařadit alternativní obaly do svého sortimentu nebo tak již učinili. V těchto zemích má obyvatelstvo obzvláště pozitivní vztah k udržitelnosti a již léta zde fungují národní programy předcházení vzniku odpadů. Další společnou vlastností některých z těchto zemí je monopolní distribuce vína. Například pět skandinávských monopolů (včetně Islandu a Faerských ostrovů) sleduje společnou strategii udržitelnosti, která konkrétně zahrnuje uvádění vína v obalech s nižší uhlíkovou stopou. Bag-in-box je zdaleka nejpoužívanější. Výjimkou je Kanada s vysokým podílem hliníkových plechovek. Kromě toho mají monopoly vysoký podíl PET lahví, které jsou v jejich vlastním zálohovém systému z velké části plně recyklovány. Střední skupinu v inovacích tvoří Francie, Španělsko, USA, Belgie a Portugalsko. V těchto zemích více než polovina maloobchodníků plánuje v příštích několika letech uvádět víno v alternativních obalech. V těchto zemích také převažuje ochota k používání bag-in-box nad hliníkovými plechovkami. Do skupiny opozdílů patří kromě

Rakouska a Německa také Švýcarsko, Itálie a Nizozemsko. Zde se ochota obchodníků používat nové obaly pohybuje jen mírně nad nebo pod 50 %. Zvláště zdrženlivé je Rakousko a Švýcarsko: více než 60 % obchodníků uvádí, že v příštích letech nechtějí uvádět alternativní obaly. Itálie a Nizozemsko si nejspíše dovedou představit zařazení hliníkových plechovek, ostatní země v této skupině BiB.

Ve skupině inovativních zemí více než třetina dotázaných obchodníků předpokládá, že v blízké budoucnosti již nebudou vína pro každodenní potřebu stávena do skla. Ve skupině zaostávajících zemí toto tvrzení popírá 55 %. Na straně výrobců si 70 % respondentů přeje alternativní obaly, které jsou kompatibilní se stávajícími plnicími systémy, protože možnosti investovat do nových zařízení jsou omezené. Autoři studie vyvozují ze svých zjištění tři hlavní závěry. Vinařské odvětví musí překonat existující propast mezi akceptací ze strany spotřebitelů a ochotou výrobců.

DER WINZER/7. 8. 2023/JS

Stále méně korku z Portugalska

Portugalské sdružení výrobců korku Apcor hlásí za první pololetí roku 2023 rekordní hodnotu vývozu tohoto přírodního produktu. Portugalsko vyvezlo korek v hodnotě 670 milionů eur, což je o 3,2 % více než ve stejném období loňského roku. Podle společnosti Apcor nebylo této hodnoty nikdy předtím dosaženo, a to navzdory tomu, že se množství snížilo přibližně o 15 %. Tuto změnu poměru lze vysvětlit jednak všude rostoucími cenami, ale také tím, že se zvýšil podíl zpracovaných korkových výrobků.

Na německý trh připadá 6 % portugalského korkového vývozu v hodnotě 20 milionů eur a tento trend má již několik let klesající tendenci. Na rozdíl od ostatních zemí se do Německa dováží hlavně korek jako stavební materiál s podílem přibližně 70 %, zatímco korkové zátky na lahve tvoří spíše malý podíl s méně než 30 %. Stejně jako Francie pokrývá Německo 60 až 70 % své poptávky po lahvových korkových zátkách jejich dovozem z Portugalska. Korek jako uzávěr lahví s vínem ztrácí v Německu na významu, a to bez ohledu na to, zda se jedná o přírodní nebo lisovaný korek. Podle údajů Německé zemědělské společnosti

(DLG), která zkoumala lahve s vínem, kleslo používání zátek ze 45 % v roce 2011 na 30 % v roce 2020. Podíl šroubovacích uzávěrů se ve stejném období více než zdvojnásobil z 32 % na 65 %. V cenové kategorii od 15 eur výše je však podle údajů DLG podíl korkových uzávěrů více než 90 %.

WEINWIRTSCHAFT/18. 8. 2023/JS

Španělský Torres zkouší opakované použití lahví

Společnost Familia Torres zahajuje pilotní projekt s vratnými lahvemi. Bude zpočátku do pěti restaurací dodávat bílé biovíno „Viña Sol“ ve vratných lahvích. Víno se dodává v plastových přeprávkách, jaké se v Německu používají na minerální vodu nebo pivo. Od října se má experiment rozšířit na další restaurace. Experiment je součástí projektu „rebo2vino“ financovaného EU, jehož cílem je prozkoumat proveditelnost a dopad systému vratných lahví ve španělském vinařském odvětví.

Familia Torres je jednou z velkých společností, které si udržitelnost zařadily do svého programu. Již v roce 2019 založili společně s Jackson Family Wines sdružení International Wineries for Climate Action (IWCA), do kterého nyní patří 40 vinařství. Nový pokus o opakované použití je součástí řady projektů udržitelnosti, které Torres inicioval v aktuálním roce 2023. Patří mezi ně také výzkumný projekt za 6 milionů eur s „chytrými technologiemi“, jehož cílem je podpořit udržitelnější a efektivnější zemědělství snížením spotřeby zdrojů a jejich optimalizací.

WEINWIRTSCHAFT/15. 8. 2023/JS

Ošetření ultrazvukem nahrazuje maceraci

Tým výzkumníků ze španělských univerzit v Murcii a Kastilii La Mancha zjistil, že ošetření hroznů ultrazvukem může nahradit fázi macerace růžových vín a snížit problémy s oxidací. Španělská výzkumníci vyrobili růžové víno z hroznů, které byly ošetřeny ultrazvukem a následně vylisovány, a porovnali je s růžovým vínem vyrobeným z macerovaného moštu a vínem vyrobeným z přímo vylisovaných hroznů bez ma-

cerace. Víno z hroznů ošetřených ultrazvukem vykazovalo vyšší intenzitu barvy a vyšší celkový obsah polyfenolů a antokyanů. Výzkumníci také zjistili, že v ultrazvukem ošetřeném víně je více těkavých látek, jako jsou aromatické alkoholy, a proto tato vína chutnala intenzivněji po červeném ovoci než srovnávaná vína. Degustátoři neshledali ve víně žádné vady. Závěrem výzkumníci uvedli, že ošetření ultrazvukem by mohlo být zajímavým nástrojem pro výrobu růžových vín. Mezinárodní organizace pro révu a víno (OIV) schválila v roce 2019 ošetření hroznů ultrazvukem pro výrobu červených vín s cílem rychleji extrahovat složky hroznů.

DER WINZER/24. 7. 2023/JS

Studie Univerzity v Minnesotě: pouze 12 % rostlinných imitací mléka dostupných na trhu má srovnatelný obsah vápníku, vitamínu D a bílkovin, jako kravské mléko

Univerzita v Minnesotě, katedra Veřejného zdraví – koordinační centrum pro výživu, zpracovala studii zabývající se složením rostlinných imitací kravského mléka. Studie, jejíž závěry byly zveřejněny v uplynulém týdnu, hodnotila celkem 223 vzorků rostlinných imitací mléka dostupných na trhu USA. Téměř dvě třetiny zkoumaných imitací byly vyrobeny z mandlí, ovsa nebo sóji. Zbýlá třetina imitací byla vyrobena z kešu ořechů, kokosu, lna, lískových ořechů, konopí, pis-

tácií, rýže, vlašských ořechů a směsí. Ze závěrů studie vyplynulo, že pouze 12 % imitací obsahovalo srovnatelné nebo vyšší množství vápníku, vitamínu D a bílkovin, než kravské mléko. V případě zaměření se pouze na bílkoviny by se jednalo pouze o 16 % rostlinných imitací (imitace vyráběné ze sóje a hrachu měly nejčastěji srovnatelný nebo vyšší obsah bílkovin ve srovnání s kravským mlékem). Rostlinné imitace mléka jsou podle výsledků studie ve velké míře fortifikovány – z 223 zkoumaných vzorků bylo vápníkem a vitamínem D fortifikováno 170 vzorků, a to s cílem zajistit, aby obsah vápníku a vitamínu D byl srovnatelný s kravským mlékem. Nejčastěji byly fortifikovány imitace z ovsa, sóji a mandlí.

WWW.FOODNET.CZ, 11. 8. 2023